

Herfundering Nieuwe Kerk wordt attractie voor bezoekers van de hoofdstad

Met de tentoonstelling *Ontdek De Nieuwe Kerk* kan iedereen meekijken

De ingrijpende werkzaamheden die deze zomer in De Nieuwe Kerk gaan plaatsvinden om de acht metershoge zuilen van het ‘middenschip’ die langzaam zakken hun noodzakelijke herfundering te geven, worden zo uitgevoerd dat het publiek kan meekijken. Het is meer dan drie generaties geleden dat de kerk zo’n groot onderhoudsproject deed en uniek dat het publiek het nu kan meemaken.

Een bijzondere kans om historische werkzaamheden aan een middeleeuws monument bij te wonen. Een twee meter hoge loopbrug wordt speciaal hiervoor gebouwd. Vanaf die plek kunnen bezoekers (op doordeweekse dagen) meekijken over de schouders van de archeologen die de bouwplaats – een archeologisch beschermde zone – onderzoeken voordat de aannemer eind oktober aan de slag gaat. De brug maakt onderdeel uit van de nieuwe tentoonstelling *Ontdek De Nieuwe Kerk*. Als in een autobiografie vertelt De Nieuwe Kerk (1408) over de eeuwenlange historie van het nationale monument. Een veelbewogen geschiedenis die onlosmakelijk verbonden is met die van Nederland en de stad Amsterdam. Te zien vanaf zaterdag 31 augustus (wo t/m zo, 11 – 18 uur).

De Nieuwe Kerk voert sinds mei 2023 actie om de financiering van het bouwproject rond te krijgen. ‘Het is fantastisch om te zien hoeveel mensen en organisaties de kerk een warm hart toedragen. De financiering is op stoom, maar we zijn er nog niet. Er is 2.7 miljoen euro nodig om alle werkzaamheden te kunnen bekostigen. De teller staat nu op 1,7 miljoen euro. In samenwerking met de Protestantse Kerk Amsterdam zijn we nu volop bezig om de laatste 1 miljoen euro op te halen. Er is dus nog een laatste zetje nodig.’ Aldus Annabelle Birnie (directeur De Nieuwe Kerk Amsterdam).

V.l.n.r.: bouw loopbrug in De Nieuwe Kerk (2024); laatste fase restauratie vlak voor de inhuldiging Beatrix, Stadsarchief Amsterdam/ANEFO (1980).

Ontdek De Nieuwe Kerk

Het nationale monument aan de Dam speelt de hoofdrol in de nieuwe tentoonstelling, *Ontdek De Nieuwe Kerk*. Waarin 600 jaar geschiedenis aan de hand van bekende en onbekende verhalen wordt verteld en verbeeld. Over middeleeuwse geheimen, koninklijke tradities, katholieke devotie en protestantse soberheid, zeevaarders, schrijvers, maar ook over de spectaculaire architectuur van de kerk en de Amsterdammers die het gebouw al eeuwen bezoeken. Hoogtepunt is de loopbrug die

toegang geeft tot de bouwplaats waarin zich ook de archeologische zone bevindt. Vanaf daar kan het publiek ook enkele prestigestukken van de kerk, die vanwege de bouw zijn ingepakt, vanuit een apart perspectief bekijken. Zoals de rijkversierde preekstoel van Albert Jansz. Vinckenbrinck (ca. 1605-1664), het bekende orgel met schilderijen van Jan Gerritsz. van Bronckhorst (1603-1661) en enkele glas-in-loodramen. Een selectie van de archeologische vondsten wordt tentoongesteld in het 'hoogkoor' van de kerk. Daar wordt een speciale 'archeologie-hotspot' ingericht, waar bezoekers onder begeleiding van specialisten zelf archeologische vondsten mogen hanteren. In de 'kooromgang' maakt de bezoeker een reis door de tijd langs graven, kapellen en kleurrijke muurschilderingen die zijn overgebleven uit de katholieke tijd. Voor kinderen is er een speciaal spelletjesparcours, van knikkeren tot sjoelen. Ook is er een audiotour gratis beschikbaar langs enkele hoogtepunten.

Activiteiten

Tijdens *Ontdek De Nieuwe Kerk* zijn er verschillende activiteiten. Zo wordt er iedere maand een gratis rondleiding georganiseerd. Ook zijn er diverse lezingen, zoals over de architectuur van de kerk en archeologie. En tijdens Open Monumentendag (14 – 15 september) dit jaar vormt een bezoek aan De Nieuwe Kerk een van de hoogtepunten van het programma. Meer informatie via nieuwekerk.nl.

Resultaten archeologisch onderzoek 2023 bekend

In mei 2023 hebben stadsarcheologen van de Gemeente Amsterdam vooronderzoek gedaan om te inventariseren hoeveel archeologische resten zich bevinden op het bouwterrein. Dat er voornamelijk menselijke resten zijn gevonden verwondert niet; sinds de oprichting van de kerk in 1408 werden mensen tot 1866 in en rondom het gebouw begraven. Daarna was het verboden om in Amsterdamse kerken te begraven. Tijdens het vooronderzoek zijn 51 begraven individuen gedocumenteerd. Daarvan zijn 45 individuen geborgen voor fysisch antropologisch onderzoek dat wordt uitgevoerd door studenten en fysisch antropologen van de Universiteit van Amsterdam. Zes individuen worden niet onderzocht omdat deze niet worden geraakt door de bouw. Alle menselijke resten die worden onderzocht, worden na het onderzoek weer herbegraven.

Vondsten te zien tijdens Ontdek De Nieuwe Kerk

Vastgesteld is dat de meeste graven in de kerk in de vorige eeuw al zijn geruimd vanwege eerdere restauratiewerkzaamheden. Senior archeoloog Thijs Terhorst voerde met zijn team het recente onderzoek uit. 'Het is bijzonder om op zo'n iconische plek in hartje centrum archeologisch onderzoek te kunnen doen', zegt Terhorst. 'Een eerste vergelijking van de opschriften op de kisten met de overgeleverde grafboeken leert dat de begravingen dateren uit de achttiende en negentiende eeuw. Het is de verwachting dat we met de uitbreiding van het bronnenonderzoek en fysisch antropologische analyse de meeste individuen kunnen identificeren en meer kunnen leren over de leefomstandigheden van deze Amsterdammers', aldus Terhorst. Naast menselijke resten zijn diverse vondsten gedaan. Van handvatten met doodskoppen en kopspijkers met initialen tot grafgiften. Enkele van deze vondsten worden tijdens *Ontdek De Nieuwe Kerk* tentoongesteld.

Een van de vondsten die tijdens het archeologisch vooronderzoek in 2023 werd gedaan. Foto Isabell Janssen.

Ontdek De Nieuwe Kerk is vanaf zaterdag 31 augustus (wo t/m zo, 11 – 18 uur) te zien. De archeologen en de aannemers zijn alleen op doordeweekse dagen aan het werk. Het is de verwachting dat de werkzaamheden in december klaar zijn. Daarna zal de presentatie in uitgebreidere vorm nog te zien blijven, tot en met 6 april 2025. Tickets via nieuwekerk.nl.

De herfundering wordt mede mogelijk gemaakt dankzij de genereuze bijdragen van de VriendenLoterij, overheden, Stichting Diorapthe, Het Cultuurfonds, Stichting Bijstand Restauratie Monumenten Protestantse Kerk Amsterdam, Stichting Zabawas, BPD Cultuurfonds, Meindersma-Sybenga Stichting, Stichting Gansoord, P.W. Janssen's Friesche Stichting, 1nergiek, Stichting Vrienden van De Nieuwe Kerk, en anonieme donateurs en steunverleners.

Noot voor de redactie, niet voor publicatie

De persopening voor *Ontdek De Nieuwe Kerk* is op donderdag 29 augustus om 10 uur. Aanmelden kan via pressoffice@nieuwekerk.nl.

Contact De Nieuwe Kerk Amsterdam

Afdeling Pers & Marketingcommunicatie

Madeline van Vliet, Stella Küçüksen en Fleur Vroegindewey

020 626 81 68 | pressoffice@nieuwekerk.nl

www.nieuwekerk.nl/pers